

ATS 14: 1 KYRKOMÅLNINGAR I UPPLAND FRÅR MEDELTIDENS SLUT. 33

jande latinska verserna äro anförda, och ett helt blad i facsimile visar, huru boken är uppställd¹.

Bland de uppländska målningarna finnas naturligtvis en mängd bilder, som icke äro tagna ur *Biblia pauperum* — denna omfattade ju blott bibliska bilder, och de populära helgonlegenderna äro naturligtvis också där framställda — och ovillkorligt framställer sig då den frågan: hafva månne icke äfven andra träsnittsverk tjänat som ledande mönster för våra målare? Jag är mycket böjd att tro så hafva varit fallet, men ett försök att framlägga bevis härför skulle kosta mycket arbete. Dels är en bevisföring ingalunda åstadkommen därmed, att man påvisar en likhet mellan kompositionen af en målning och af ett träsnitt, ty som förut framhållits uppträda sådana likheter ytterst ofta, nästan jämt och ständigt, beroende på medeltidens stränga tradition härutinnan. Dels är det rent praktiskt sedt mycket besvärligt att komma åt alla dessa gamla illustrerade verk, som äro ytterst sällsynta, och redan hopbringandet af ett något så när fullständigt material skulle, äfven med begagnande af utlandets bibliotek, möta betydliga svårigheter². Mina försök i denna

¹ Facsimiler af enskilda blad ur olika xylografiska upplagor af *Biblia pauperum* — man räknar ungefär ett dussin — finnas bl. a. i följ. arbeten: Heineken, *Idée générale d'une collection d'estampes*, Lpzg 1771; Sotheby, *Principia typographica*, London 1858; Weigel und Zestermann, *Die Anfänge der Druckerkunst*, Lpzg 1866; Bodemann, *Xylographische und typographische Incunabeln der Bibliothek zu Hannover* 1866; och i Dutuits ofvan anförda *Manuel*.

² Hohegger har i sin nämnda afhandling påpekat, att de omtalade blockböckerna åtminstone mycket ofta förekommit hophäftade i ett sammelband, hvilka först i senare tider åtskiljts. Att dock detta icke varit fallet med *Biblia pauperum*, framgår därutaf, att så vidt jag kunnat finna denna särskildt varit oändligt mycket mera spridd än någon annan dylik. Genom utmärkt välvilja af Hof- und Staats-